Parken door de ogen van een romanticus

GERT-WARNER VAN DER MEER

LAREN – Wie de tekeningen van Johan Brenker ziet moet niet aan romantiek denken maar aan de zin van een romanticus. Zijn parken en begraafplaatsen op zijn houtskoolteekeningen zijn vaak actief bezoek.

Schoefgezakte grafzerken, overwoekerd door struiken bepalen het aanzicht. Ze ademen de sfeer van een ver verleden. Mensen zijn onzichtbaar maar je voelt wel degelijk hun aanwezigheid. Een bezoek aan zo'n begraafplaats roept altijd herinneringen op. Herinneringen aan een dierbare overledene maar stemt ook tot nadenken. De rust en het zachte ruisen van de bladeren lagen in gedichten vastgelegd.

Portretlijn gevonden met de Haarlemse kunstenaar Johan Brenker ook langs tijd onderdelen van de Bergschool voor Kunstenaars in Utrecht, maar nu richt hij zich helemaal op zijn vrije werk. Met zijn schetsboekje legt hij zijn houtskoolkrijt snel zijn indrukken vast. Een model in zijn atelier werkt hij de schetsen uit tot tekeningen met kleuraccenten in pastelkrijt. De tentoonstelling in het Rosa Spier Huis geeft interessant gamma tot contemplatie. De serie over de Engelse begraafplaats in Sherrie dient zijn overwoekerde graven en scheefgezakte zerken nieuw leven. In 1854 werd deze begraafplaats angelegd door rijke protestantse ingenieur, die prachtige graven en een mooie parkachtige wilden zo indruk maken. Die indruk maken ze ook nu nog steeds. Johan Brenker kwam rijkers een wonderlijke schoefheid bij tweed op de begraafplaats terecht. Een gezicht met grotesque met Arcische zuilen maakt de ingang van de begraafplaats. De teekenaar were gemaakt door de sfeer van vergaan, de stilte en het verleden. Situs die zijn begraafplaatsen een geliefd onderwerp. Zijn tekeningen zijn schematisch, van opzet. Het houtskoolkrijt is de belangrijkste techniek, soms aangevuld met Oost-Indische inkt en pastelkrijt. Het verlicht dat door de bladeren valt wordt de kunstenaar steeds goed te vangen. In dunne, dan weer dikke aangezette lijnen, in vegen, die alles in een spel met licht wit en het papier.

Hoewel anders van aard maar nog steeds met dezelfde passie op het papier gezet zijn de barokke Italiaanse parken. De voorstelling van Giardino Giusti laat een laan zien van hoge cypressen met veel ruimte voor het witte papier. Johan Brenker maakte ook kunstenaarsboeken waarin zijn schetsen zijn vorgenomen. Vaak voorzien hij de tekeningen van commentaar. Zoals bij tekenen, doordacht en filosofisch, zo schrijft de kunstenaar ook.

In het boek over de Giardino Pubegna bij Villa Rizzardi in Neuma bij Verona, schrijft Brenker: „Hetzelfde daarom ligt een zomvergraten groene weide waarover de cipressenlaan een ritme van lange slagschaduwen geeft. Aan het eind van die laan ligt de ingang van het grotere terrein. Daar die uitnodiging stel ik mij even uit."

Bij tentoonstelling Johan Brenker Rosa Spier Huis, Doorn. Open dagelijks van 10 tot 17 uur. Gratis toegang.

ZONDAG 16 FEBRUARI 2011

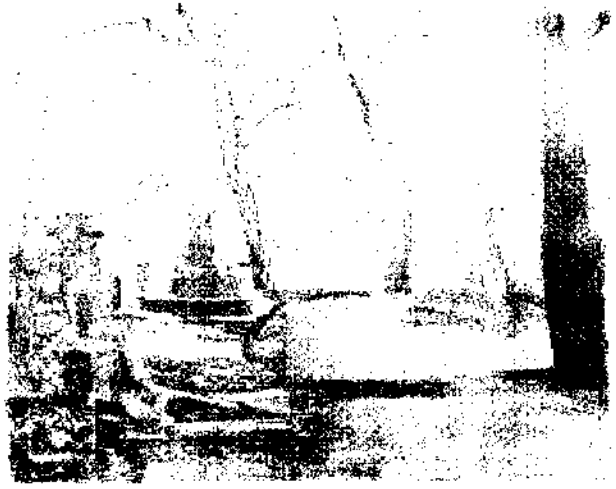

Johan Brenker, Reflecterende laan, houtskool en pastel.

© OSTLIO KASTERMANS